Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

ISSN 2245-3539

Orientering

Nr. 68 febr. 2025 – 30. årg.

s. 1 Indkaldelse til generalforsamling
s. 2-3 Siden sidst fra forening og Arkiv
s. 4 Fra tavle til papir – i 1930
s. 5-6 Toreby Sogns Sangforening – m.m.
s. 6-7 Flintinge Nyskole 1924

Herved indkaldes til **ordinær generalforsamling i**

Toreby Sogns Lokalhistoriske Forening og Arkiv,

tirsdag d. 25. februar 2025 kl. 19,00

i Torebycentrets cafeteria – **"Åkanden" -** Åmarksvej 5, Toreby.

I pausen: Kaffe og kage!

Dagsorden:

1. **Valg af ordstyrer/dirigent**
2. **Beretning fra Lokalhistorisk Forening** v/Hanne Sørensen
3. **Beretning fra Arkivet** v/Susanne Poulsen
4. **Fremlæggelse af det reviderede regnskab** v/Per Poulsen
   Hvis du vil have regnskabet tilsendt, bedes du rette henvendelse til bestyrelsen.
5. **Indkomne forslag. -** Forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 8 dage før generalforsamlingen.
6. **Arbejdsplan, budget og fastsættelse af kontingent**.
7. **Valg**:
   a) **Bestyrelsen,** på valg er Hanne Sørensen, Mogens Hansen (villige til genvalg) samt Bodil Janik, som ikke ønsker genvalg.
   b) **Suppleant:** Else Ravn-Nielsen (villig til genvalg).
   c) **Valg af revisor**: Irma Jørgensen (villig til genvalg)
   d) **Valg af revisorsuppleant:** Birgit Nielsen (villig til genvalg)
8. **Eventuelt.**

Før generalforsamlingen fortæller filmmager Janus Vinther om tilblivelsen af hans film om møller med udgangspunkt i Majbølle Mølle. Filmen er blevet til ved hjælp af kunstig intelligens, hvor gamle fotos er blevet gjort "levende". - Niels Clausens senere virksomhed, "Brødrene Clausen", byggede Majbølle Mølle, derfor foredraget om møller.

Siden sidst fra Foreningen v/Hanne Sørensen (formand)

Foreningen ønsker alle medlemmer et godt nytår 2025. Tak for den store opbakning til vores aktiviteter i årets løb – vi håber på samme opbakning i år, for så er det sjovt for alle.

Stor tak til medarbejderne i arkivet, I gør alle et stort arbejde, som gavner i dag og i fremtiden.

Vi har holdt fire bestyrelsesmøder i årets løb, det har vi kunne nøjes med, fordi vi løbende følger op på beslutningerne ved kaffen tirsdag aften. Vores blad "Orientering" er med dette nummer udkommet fire gange. Tak til redaktøren og til omdelerne.

Vi har i årets løb haft fem velbesøgte arrangementer og mange gæster tirsdage aftner. Det er altid berigende at høre beretninger fra sognet.

I april fortalte Flemming Müthel Olsen i Kirkecentret i Sundby om Det gamle Sundby, og i september besøgte vi bil-og traktorentusiast Jørgen Jensens udstillinger med gamle biler, traktorer, knallerter mm. Det var en meget spændende oplevelse. I september havde vi gårdejer Søren Holstener til at fortælle udpluk fra sit liv. Også en god aften.

I november åbnede vi årets udstilling, (omtalt under nyt fra Arkivet), og på selve fødselsdagene d. 11. – og 14. december havde vi Åbent Hus i Arkivet. Den 11. december kom en ansat og nogle af de nuværende beboere på besøg. Den 14. december fandt omkring 20 gæster op til os.

En flot artikel i Folketidende i anledning af 100 års jubilæet havde givet inspiration.

Vi glæder os til det fortsatte arbejde med jeres opbakning.

Siden sidst fra ARKIVET v/Susanne Poulsen (arkivleder)

Efter sommerferien, har vi modtaget en del arkivalier, Knud og Niels har haft travlt med at registrerer det. Dejligt når folk kommer med deres dokumenter og billeder til os.

Tak til alle de besøgene, der har været her, det er altid dejligt, når I kommer forbi og hilser på os, enten I skal have oplysninger om noget eller nogen, eller I kommer med noget til os, eller I vil se arkivet.

Per og jeg var til årsmøde i Middelfart 26. og 27. oktober, det stod i jubilæets tegn, da foreningen SLA (Sammenslutningen af Lokalarkiver) havde 75 års jubilæum.

Fortsættes s. 3

Jeppe Aakjær, denstoredanske.lex.dk

Vi startede med et foredrag af Lars Hovbakke Sørensen: **Grundloven 175 år**. Så generalforsamling, derefter foredrag af Allan Høier: **Jeppe Aakjærs liv** og vi sluttede med festmiddag, om søndagen et foredrag af, Charlotte Lindhardt: **Overvejelser om at skrive jubilæumsbøger**, så tidligere formand for SLA Jørgen Thomsen: **SLA 75 års jubilæum** og til sidst Michael Frederich Hvid Hawkins: **Unyttige historiefacts**.

Alt i alt en spændende weekend.

Den 9. november havde vi arkivernes dag, med temaet: Toreby Alderdomshjem "Aldershvile" 100 år og ældreforsorg i Toreby Sogn fra midten af 1800-tallet til det nuværende Plejecenters funktion.. Der kom ca. 60 personer. Tusind tak for at bakke op om vores arkiv. Så er der noget ved at lave udstilling.

Sidste nyt: Vi har fået sat spot på vores udstillingsplancher, så de kommer mere til deres ret.

Udstillingen hænger stadig, og du kan benytte generalforsamlingen til at "kigge op", - eller en tirsdag aften (19 – 21).

Ekstra åbningsdage – eftermiddage

Flere medlemmer har meddelt os, at de ikke kommer i arkivet om aftenen, så for at give alle mulighed for at komme i arkivet, har vi i bestyrelsen - som forsøg - planlagt at holde ekstra åbent i arkivet første mandag i måneden – **d. 3. februar, d. 3. marts, d. 7. april og d. 5. maj. - Alle dage fra kl. 14-16.**

Overgang fra tavle til papir i 1930? Fundet af Otto Sørensen

Arkivet får jævnligt indleveret interessante lokalhistoriske "arkivalier". Dette blad kan slet ikke følge med i at fortælle om alle. En enkel kopi af brev i Gunnar Holms (jun,) indlevering tiltrak sig min interesse, fordi det omhandlede skoleforhold i Toreby Sogn i 1930:

Toreby Sogneråd
Pr. Flintinge den 1. Januar 1930.

TIL SKOLERNE I TOREBY KOMMUNE.

Sognerådet meddeler det ærede skolepersonale, at der fremtidig må indkøbes alt skrivemateriale til alle børn i skolerne for kommunens regning. Hermed menes også kladdebøger til stilskrivning og regning, hvor disse er indført, eller af læreren ønskes anvendt til undervisningsbrug.
Om der i en skole findes børn, der ikke selv eller fra sit hjem kan få lærebøger til brug ved undervisningen, bedes læreren lade indkøbe nogle bøger, som kan udlånes til sådanne børn. Bøgerne forbliver dog skolens ejendom, og afleveres efter endt brug.

Samtidig tillader sognerådet sig, at anmode lærerne om ved børnenes medvirken at indkassere bøderne for skoleforsømmelser. Beløbet kan af læreren anvendes i skolens tjeneste, men af hensyn til regnskab må der en gang om året afgives et regnskab for samme.

p.s.v.
K. Majborn, (sognerådsformand)

Gammelt originalt skoleinventar skal normalt opsøges på museer, Men VI har faktisk et autentisk skolebord, hvor elever helt sikkert har siddet med tavle og griffel og ventet på overgangen til bøger og hæfter? Bordet er fra Flintinge Rytterskole (Vestermark nr. 8a) og det er doneret til arkivet af **Jørgen Norlev**, Nagelsti.
Om bordet stammer fra skolens begyndelse (1721?) står hen i det uvisse, men "modellen" kunne godt passe!

LOKALHISTORISK FORENING & ARKIV TOREBY SOGN

Foreningens og Arkivets digitale

MUSEUM

Det digitale museum 13

Genstand: **Pusterør**

Beskrivelse: Blev brugt når man skulle have en pille i en hest.

Giver: ?

Modtaget: ?

Museumsnummer: 170

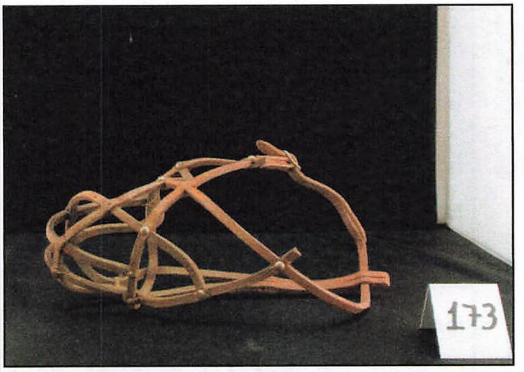

Genstand: **Hundegrime**

Beskrivelse: Placeres på hundens-hoved, så den ikke kan bide.

Giver: ?

Modtaget: ?

Museumsnummer: 173

Genstand: **Brandfogedskilt**

Beskrivelse: Ved udrykning havde brandfogeden den om halsen. Dækker Maribo Amt.

Giver: ?

Modtaget: ?

Museumsnummer: 174

Det digitale museum 13

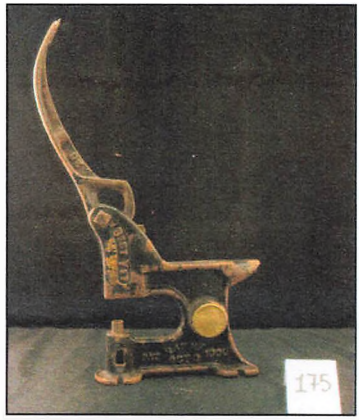

Genstand: **Nittemaskine**

Beskrivelse: Et saddelmager-værktøj.

Giver: ?

Modtaget: ?

Museumsnummer: 175

Genstand: **Brandkasketter**

Beskrivelse: Ingen beskrivelse af, hvem kasketterne har tilhørt. Måske en brandfoged eller frivillig brandmand.

Giver: ?

Modtaget: ?

Museumsnummer: 176

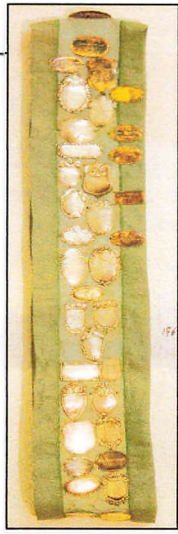

Genstand: **Fugleskydnings-skærft . 2 stk.**

Beskrivelse: Mærkater med ind graveret navn på årets fuglekonge påsyet skærftet.

Giver: **Villy Rasmussen (Toreby Socialdemokratiske Forening).**

Modtaget: ?

Museumsnummer: 177

Det digitale museum 13

Genstand: Dokumentmappe

Beskrivelse: Mappen til dokumenter mm, stammer fra TSG. Toreby Sogns Gymnastikforening—i dag Toreby Sundby Gymnastikforening.

Giver: TSG?

Modtaget: ?

Museumsnummer: 178

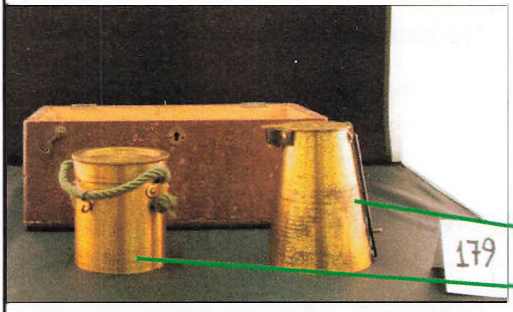

Giver: K. AA. Danielsen

Modtaget: ?

Museumsnummer: 179

Genstand: Måleredskaber

Beskrivelse: Måleredskaber af hollandsk type brugt til at måle væske og til at veje korn .

En Amsterdamerzak = 83,49L og et Hollandsk pund = 494 g

Hollandsk vægt omregnes til nutidig mål/enhed ved at gange med 5,9204. Derved fås kg pr. hektoliter.

Genstand: Kortspil

Beskrivelse: En æske indeholdende Diverse spillekort.

Giver: Familien Kofoed

Modtaget: 2013

Museumsnummer: 180

Det digitale museum 13

Genstand: Vaskebræt

Beskrivelse: Blev brugt til at skrubbe vasketøjet. Fra dengang, hvor man var nødt til at vaske i hånden. Rillerne var fremstillet af zink.

Giver: Knud Madsen

Modtaget: 1999

Museumsnummer: 93

Genstand: Hårklipper

Beskrivelse: En håndklipper til Herreklip—trimning.

Giver: Eigil Kofoed, Åmarksvej

Modtaget: ?

Museumsnummer: 204

Genstand: Emblemer

Beskrivelse: Æsken indeholder emblemer fra Toreby Sogns Forsvarsbrødre.

Giver: Eigil Kofoed, Åmarksvej

Modtaget: ?

Museumsnummer: 205

Toreby Sogns Sangforenings historie er beskrevet (kort) i ORIENTERING nr. 66/august 2024. - **Gunnar Holm** (jun.) har gravet i sin hukommelse og i gamle dokumenter.

"I min erindring havde min farfar, **murermester Jørgen Holm** en simpel kiste stående i sit soveværelse.

Kisten, sådan en som unge håndværkssvende havde alt deres habengut i, såfremt omstændighederne magede det således, at de måtte flytte for at få arbejde. Alt i en tid, hvor arbejdsløshedsunderstøttelse var noget meget nyt og bistandshjælp et ukendt begreb. Selve kisten: 80 cm lang -45 bred og 50 cm høj-svagt buet låg og øverst i kisten en hylde i hele omkredsen.

Kisten flyttede fra min farfar efter hans død til vores kælder på Åmarksvej, og da min mor, **Nanna Holm**, flyttede på plejehjem, blev den transporteret til Helsingør, hvor den har stået på mit loft i vel 20 år.

Jeg vidste, at den rummede en hel del originaltegninger til de ejendomme, som min farfar havde bygget-og også tegninger fra hans uddannelsestid. Alt sammen noget, som lokalarkivet skulle have "når jeg fik tid", og det fik jeg i begyndelsen af dette år.

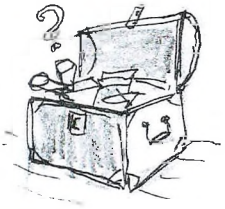

Og så fik jeg også set indholdet af hylden øverst.
Breve, brevkort- lykønskningstelegrammer til hans konfirmation, takkekort fra andre, eksamensopgave til præliminæreksamen i 1906-som han gik op til på dispensation, da han endnu ikke, som ellers krævet var fyldt 15 år. Og så undrede det mig, at der var en del noder og en "violinskole for seminarier" og Julens salmer udsat for violin.

Der var også en sangbog med 3-stemmige sange til skolebrug og en med 50 flerstemmige danske folkeviser og sange til brug for seminarier og højskoler.

Musikalitet, der var ukendt for mig.

Heldigvis fik jeg spurgt farbror Povl (Povl Holm) mens han levede, og han fortalte, at farfar i hele Povls barndom spillede violin derhjemme og altid juleaften til dansen om træet. Og det undrede mig, èt var, at jeg aldrig selv havde oplevet det, men at min far aldrig har omtalt det. Min farfar blev tidligt i min barndom behandlet med et stort antal strålebehandlinger på grund af strubekræft, så det er nok forklaringen på, at jeg aldrig har oplevet ham som sanger.

Fortsættes s. 6

Og hvorfor så den snak. Jo nede i kisten mellem alle bygningstegningerne var der et sammenrullet ark tegnepapir, som rigtignok først var brugt til netop det, det var beregnet til, nemlig tegning af en "Tilbygning til Kostald hos Direktør Søtoft", og bagefter var der på det, der nu var forside, med Farfars meget flotte skrift skrevet " Toreby Sogns Sangforening - Reglement", øverst et flot logo med 2 gange S for Sogn og Sangforening og i midten et stort T med bred buet tværstreg på T et, som et tag over de 2 gange S.

Første linje lyder: Af hensyn til Øvelsernes Fremme vil følgende nøje være at overholde.

1. Øvelserne udføres hver Torsdag.
2. Den første Torsdag hver Måned er forbeholdt eenstemmig Sang.
3. Tobaksrygning er strengt forbudt.
4. Der må herske fuldstændig Ro og Orden under Øvelserne.
5. Dirigenten bestemmer Mødetid, som indtil videre er sat til Kl. 7½.
6. Det indskærpes Medlemmerne at møde præcis.
7. Øvelserne varer 2 Timer med 10 minutters Pause, der bestemmes af Dirigenten.

Underskrevet Bestyrelsen."

Året for foreningens stiftelse fremgår af artiklen i ORIENTERING nr. 66: november 2024: (*1919, Torsdag d. 6' November)*

Gunnar Holm

Fra sognerådets protokol vedr. Flintinge Nyskole (fundet i Toreby Sogneråds protokol):

"Den 16. juli (1924) kl. 6 aften var efter indbydelse fra Sognerådet ifølge modtaget andragende fra Gdr. S. Rasmussen, Gdr. Thorvald Larsen, Rykkerup m.fl møde i Kommunalstuen* for at drøfte udstykningen ved Rosenlund** og den i samme anledning fornødne udvidelse af skolevæsenet. følgende var til stede, Gdr. Peter Jacobsen, Gdr. Thorvald Larsen, Parcell. Thorvald Boesen og Niel Kristensen og Gdr. Kristian Nielsen, alle af Rykkerup, Gdr. Peter Pommer og Parcell. Johannes Kristensen, Sløsserup samt sognerådsmedlemmerne Gdr. Ejner Andersen, Sløsserup, Gdr. Ole Ebbe, Rykkerup samt formanden Gdr. Axel Larsen, Flintinge.

Fortsættes s. 7

Afgørelse: "På møde fremlagdes fortegnelse over det nuværende børnetal til skolen, og Sløsserup erklærede sig tilfreds med Nyskolens udvidelse til 4 klasses skole med fagdeling, hvorimod Rykkerup kun var tilfreds, hvis der blev opført en forskole ved Hydesbyvejen (nord for Rosenlund).

Efterskrift: "Alle sognerådsmedlemmer var enige om at udvide **Flintinge Nyskole** til 4 klasser og indføre fagdeling."

Ny skolebygning

*"**kommunalstuen**" var sognerådets mødelokale i Toreby. Lokalet lå i den administrationsbygning, som i dag indeholder køkken og "Aktiviteten" m.v. i Toreby Plejecenter, Åmarksvej 5.

**__udstykningen ved Rosenlund__ må være de "husmandssteder" og huse langs Ved Teglskoven, Rosenlundvej og Hydesbyvej?

Alle de nævnte landsbyer og veje m.v. ligger i sognets yderområde – syd for Toreby - med grænser til Radsted, Frejlev og Fjelde sogne.

Afstanden til skolerne har tilsyneladende ikke været noget stort problem, når "Sløsserup" kunne accepterer, at børnene (op til og med 4. klasse) skulle gå til "Nyskolen" ("Ved Teglskoven") – ca. 4 km? (hver anden dag)! Alternativet (for børn i 3. og 4. klasse) var at gå til Flintinge Skole (ca. 6 km?), som de gjorde indtil ovennævnte udbygning.

Udbygningen af Flintinge Nyskole var en stor lettelse for børn i 3. og 4. klasse fra Sløsserup, Rykkerup og Geltofte.

Efterlysninger:

1. Hvis du har en **mail-adresse**, som du vil give os, så send en mail til **info@torebyarkiv.dk** – eller til **perlp54@gmail.com (kasserer Per Poulsen). Husk at oplyse navn og adresse**!
2. Hvis du har en **telefon**, der kan modtage **SMS'er**, så skriv nummeret i mailen eller SMS til 2929 0090 – husk afsender. - Vi skal nok lade være med at misbruge oplysningerne (eller "dele" dem med andre!), men vi vil gerne være lidt moderne!
3. Da vi er få til at "løbe rundt", og da porto er en stor post på regnskabet, og da mange alligevel læser aviser og blade via en computer, en tablet, en smartphone, vil vi tilbyde, at sende bladet digitalt? Send os en mail med tilladelsen/ønsket, og vi sørger for at sende dig de fremtidige numre af ORIENTERING.

Kontingent for 2025:

kr. 200 for "familie-medlemskab" og firmaer
kr. 150 for "enkelt-medlemskab".

- Betal kontant ved dit besøg i ARKIVET – eller ved generalforsamlingen.
- Har du "net-bank" – benyt vores konto nr. 5359 0243551,
  - husk at oplyse "afsender".

ARKIVET's adresse er: Åmarksvej 5 [1.sal], 4891 Toreby (nu med LIFT!)

Bestyrelse m.m.:

Hanne Sørensen (formand)	Møllevej 14, Flintinge, 4891-Toreby (71755018) *hanne@flintinge.eu*
Per Poulsen (kasserer)	Kraghave Møllevej 38G, 4800-Nyk.F (2163 7686) *perlp54@gmail.com*
Knud Wilster Hansen	Gl.Landevej 19, 4891-Toreby (2335 5798) *reklamemix@hotmail*
Bodil Janik (sekretær)	Strandgade 45 [st.th.] 4800-Nykøbing F (2910 2150) *janikbodil@gmail.com*
Mogens Hansen	Fjordvej 35, 4800-Nyk.F. (3063 6311), *Nyk.F.* Annette.mogens@gmail.com
Else Ravn-Nielsen (suppl.)	Toreby Vestergade, 4891-Toreby
Egon Lintner (suppleant)	Flintingevej 7, 4891-Toreby, (5486 9438)
Susanne Poulsen (arkivleder)	Kraghave Møllevej 38G, 4800-Nyk.F, (23654985) *swp62@outlook.dk*
Arkivet:	2929 0090 – og mail: ***info@torebyarkiv.dk***
Facebook:	***Toreby Sogns Lokalhistoriske Forening & Arkiv***
Arkivets hjemmeside:	***torebyarkiv.dk/***
Otto Sørensen (redaktør)	Møllevej 14, Flintinge, 4891-Toreby, (7175 5060) *otto@flintinge.eu*

Arrangementer – notér og mød op!

Vores arrangementer vil også fremgå af Folketidende: **"Det sker".**

Tirsdag d. 25. februar kl. 19,00: ordinær generalforsamling – og filmforedrag ved Janus Vinther, - se indkaldelse m.v. på side 1.
Vi har berammet ekstraordinære åbnings-eftermiddage, se side 3.

Medlemmer kan forvente en positiv overraskelse lørdag d. 31. maj. kl. 13:30 - ? Herom senere, men sæt kryds i kalenderen allerede nu!
Forny dit medlemskab - og meld din "nabo" ind!